

MINISTERIE VAN DEFENSIE
LANDMACHTSTAF

Dit stuk mag niet worden
vermenigvuldigd dan
toestemming van Hfd

CORRESPONDENTIE - ADRES: POSTBUS 90711, 2509 LS 's-GRAVENHAGE

INL/Net-minute
exnr 45

Afdeling ~~Landmacht~~ INL/VEIL
Thérèse Schwartzstraat 15
Telefoon: 070 - 73 5735 / 245370 tel. ~~245370 tel.~~

Men wordt verzocht bij beantwoording datum
nummer van deze brief nauwkeurig te vermelden

Aan

zie verzendlijst

bijleggen:

uw brief van

uw kenmerk

ons nummer

6753/D/Geh

onderwerp: Maandoverzicht juni 1982.

's-Gravenhage.

22 JULI 1982

1. Hierbij bied ik U het in de verzendlijst aangegeven aantal exemplaren van het Maandoverzicht over juni 1982 aan.

2. Dit overzicht werd samengesteld door de Sectie Inlichtingen van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn staf. Ten aanzien van de inhoud moge ik korthedshalve naar de samenvatting verwijzen.

DE CHEF LANDMACHTSTAF
VOOR DEZE
HET HOOFD VAN DE SECTIE INLICHTINGEN A


luitenant-kolonel

Verzendlijst behorende bij brief CLAS nr 6753/D/Geh van **22 JULI 1982**

	<u>exnr</u> <u>brief</u>	<u>exnr</u> <u>biilage</u>
Minister van Defensie	1	① PV 40
<u>d.t.v.:</u> SG	2	② P/5 G, 10/2/82
CS (L) IGK	3	3
C-1 Lk	4	4 t/m 6
NTC	5	7
C-COKL	6	8
Dir HKS	7	9
Gouv KMA	8	10
C-SMID	9	11 en 12
IGDKL	10	13
C-CVKL	11	14
Defat Bonn	12	15
Lamat Londen	13	16
Lamat Washington	14	17
Lalumat Parijs	15	18
Defat Ankara	⑬	⑰ PVhamat 7
Defat Damascus	17	20
Lamarlumat Jakarta	18	21
Defat Belgrado	⑱	⑳ PVhamat: 3
Defat Warschau	20	23
Defat Oslo	21	24
Defat Ottawa	22	25
Defat Athene	23	26
Afd Grensveiligheid KMar	24	27
<u>i.a.a.:</u>		
Stasdef/Pers	25	28
Stasdef/Mat	26	29
CDS	27	30 en 31 (waarvan één e: bestemd voor HPMV)
DGM	28	32
DGEF	29	33
DPKL	30	34
DMKL	31	35
(NL) Senior National Officer NORTHAG	32	36
Intell Div AFCENT t.a.v. lkol A. [REDACTED]	33	37
NMR Neth SHAPE t.a.v. maj [REDACTED]	34	38
Vz CVIN	⑳	⑳ PV 16
MinBuZa/DAV	36	40
MinBuZa/DEU	37	41
CLS/LUID	38	42
CMS/MARID	39	43
<u>intern:</u>		
PCLAS - SC(O) - SC(P)	40	44
Sie AZ	41	45
OPN	42	46
PL	43	47
INLA	44	48 t/m 66
Archief	45	67

EXnr 67

Net-minute

0723.1219H1

**MINISTERIE VAN DEFENSIE
LANDMAGHTSTAF
AFD INLN VEIL**

MAANDOVERZICHT

**Juni
1982**



MAANDOVERZICHT

JUNI 1982

De achter de evaluatie geplaatste letters hebben uitsluitend betrekking op interne verwerking en zijn derhalve voor de geadresseerden niet van belang.

INHOUDSOPGAVEBLZ

SAMENVATTING

1

DEEL I : OOST-EUROPAHoofdstuk A: Politiek1. Warschaupakt

Bijeenkomst Hoofden van de Politieke afde-
lingen van de Strijdkrachten van de WP-landen 2

2. Sovjet-Unie

Politieke reactie op de crisis in Libanon 3-4

3. PolenDe situatie na een half jaar militair
bewind

- | | |
|----------------------------|-----|
| a. Inleiding | 5 |
| b. Periode januari - april | 5 |
| c. Situatie na 1 mei | 5-8 |
| d. Conclusie | 8 |

Hoofdstuk B: Economie1. Sovjet-Unie

Het voedselprogramma voor de jaren '80 9-13

Hoofdstuk C: Militair1. Activiteiten landstrijdkrachten

- | | |
|-----------------|----|
| a. Warschaupakt | 14 |
| b. Sovjet-Unie | 14 |
| c. Hongarije | 15 |

DEEL II : MIDDEN-OOSTEN/AFRIKA1. Libanon

- | | |
|----------------------------|-------|
| a. De Israelische aanval | 16-17 |
| b. Internationale reacties | 18-24 |

2. Irak-Iran

- | | |
|---------|----|
| a. Irak | 25 |
|---------|----|

	<u>BLZ</u>
b. Iran	25-27
3. <u>Ethiopië - Somalië</u>	28-29
4. <u>Zimbabwe</u>	
De invloed van politieke ontwikkelingen op de strijdkrachten	30-33
<u>DEEL III : VERRE-OOSTEN/AZIE</u>	
1. <u>China</u>	
Strijdkrachtenconferentie over opleiding en management	34

SAMENVATTING

1. Oost-Europa

Ter coördinering van de politieke vorming van de Warschaupakt strijdkrachten, werd in juni een vergadering gehouden. Regelmatig vinden dergelijke bijeenkomsten plaats.

De Sovjet-Unie heeft een "voedselprogramma" ontworpen dat een einde moet maken aan de chronische levensmiddelentekorten in de Sovjet-Unie.

Bij de Warschaupakt landstrijdkrachten vonden geen opmerkelijke activiteiten plaats.

2. Midden-Oosten/Afrika

Het is opvallend hoe weinig daadwerkelijke steun de Arabische landen bieden aan de Palestijnen in Libanon sedert de Israëlische aanval. Ook de Sovjet-Unie reageert zeer traag.

3. Verre-Oosten/Azië

In China worden pogingen aangewend om de strijdkrachten minder voor partij-politieke doeleinden te laten gebruiken; de modernisering van de strijdkrachten moet worden bevorderd.

DEEL I : OOST-EUROPAHoofdstuk A: Politiek1. WarschaupaktBijeenkomst Hoofden van de Politieke Afdelingen van de Strijdkrachten van de WP-landen

Op 23 juni 1982 begon te Sofia een bijeenkomst van de hoofden van de politieke (hoofd-) afdelingen van de landen behorend tot het Verdrag van Warschau.

Hoewel deze vergaderingen regelmatig plaats vinden in het kader van de WP-samenwerking, om de grote lijnen voor de politieke opleiding te coördineren en de belangrijkste politiek-propagandistische thema's voor de eerstkomende tijd aan te geven, is er aanleiding om te veronderstellen dat deze vergadering meer dan uitsluitend routinematig van aard is.

Commentaar: Enigszins opmerkelijk was het dat de chefs van de politieke (hoofd-) afdelingen van de WP-strijdkrachten ook aanwezig waren tijdens de vergadering van de Militaire Raad van het WP onder leiding van de Opperbevelhebber van de Verenigde Strijdkrachten, MSU [REDACTED] die van 27-29 april te Oost-Berlijn plaats vond. Op grond hiervan werd aangenomen dat besloten was of zou worden tot een intensivering van het polit-onderricht bij de WP-strijdkrachten, hetwelk noodzakelijk zou zijn door kennelijk toenemende moreels- en disciplinaire problemen waaraan het opkomen van niet-officiële vredesgroeperingen in sommige WP-landen verder zou (kunnen) toedoen. Vermeld moet tevens worden dat de conferentie in Sofia waarschijnlijk ook in verband te brengen is met de in mei gehouden 6e Leger-Partijconferentie in de SU.

2. Sovjet-Unie

Politieke reactie op de crisis in Libanon

Na eerdere in gematigde bewoordingen gestelde reacties van Sovjet zijde bij het begin van de Israëliëse militaire operaties in Libanon, werd op 15 juni 1982 een Sovjet regeringsverklaring terzake bekend gemaakt.

De VS werd verweten mede verantwoordelijk te zijn voor deze actie met als steeds duidelijker wordend doel Libanon te verdelen en er een multi-nationale strijdmacht met Amerikaanse troepen als ruggegraat te plaatsen. Verdere belangrijke elementen zijn:

- die waarin steun van de Arabische zijde "niet met woorden maar daden" wordt uitgesproken;
- die waarin wordt gesteld dat "het Midden-Oosten in de onmiddellijke nabijheid van de zuidelijke grenzen van de SU ligt en gebeurtenissen daar wel de belangen van de SU moeten aantasten". (B-2)(W).

Commentaar: Verklaringen als deze zijn niet alleen interessant vanwege het belang dat de SU aan het M.O. hecht; het erin gebezigde woordgebruik kan indirect uitsluitel geven over aard en strekking van commitments aan bevriende landen en mogelijk een indicatie verschaffen inzake de bereidheid risico's te lopen c.q. "brinkmanship" te plegen. Het verwijt en de aan de VS toegeschreven bovenvermelde intentie, lijkt te indiceren dat Moskou het Washington nog altijd hoogst kwalijk neemt de gezamenlijke verklaring inzake het M.O. van 1977 de rug te hebben toegekeerd ten behoeve van het Camp David-proces dat in Sovjet ogen eenzijdige Amerikaanse voordelen en dito regelingen beoogt. De toezegging dat de SU ook met daden de Arabieren zal blijven steunen moet duidelijk maken dat de wapenleveranties en militaire contacten desnoods op grotere schaal dan voorheen plaats zullen vinden. (zie voorts deel II)

Een krachtiger reactie of zelfs inzet van eigen strijdkrachten wordt slechts dan overwogen wanneer door de SU op zich genomen commitments tegenover Syrië direct in het geding komen. Indirect zou dit een bevestiging van de opvatting zijn dat het in oktober 1980 gesloten vriendschapsverdrag tussen beide landen alleen slaat op Syrisch grondgebied in geval van een Israëliëse aanval (en geen verder strekkende clausules bevat, zoals ook nu nog wel gesuggereerd wordt), ware het niet dat de hierboven geciteerde passage al een aantal malen eerder is gebruikt.

Zo bijvoorbeeld in juni 1976 toen de Tass-verklaring terzake zich niet alleen tegen Israël richtte (zoals nu), in maart 1978 en in mei 1981 toen president Brezhnev in Georgië ook de "geografische nabijheid" noemde.

Buiten het maritieme vlak werd tot het afsluiten van dit overzicht bij de Sovjet strijdkrachten een minimale reactie op de ontwikkeling in Libanon geconstateerd.

3. Polen

De situatie na een half jaar militair bewind

a. Inleiding

Sinds op 13 december 1981 in Polen de uitzonderingstoestand werd uitgeroepen en de "Militaire Raad van Nationale Redding" de macht overnam is nu een half jaar verstreken. Dit geeft aanleiding tot het opmaken van een korte balans, waarin zowel op de binnenlandse ontwikkelingen als ook op de intra-blok betrekkingen wordt ingegaan.

b. Periode januari - april

Nadat de situatie in Polen zich na de jaarwisseling stabiliseerde, leken de autoriteiten de situatie in het algemeen onder controle te hebben, behoudens sporadische incidenten. Op basis hiervan kon een aantal uitzonderingsmaatregelen ingetrokken of afgezwakt worden en werd een vrij groot aantal geïnterneerde vakbondsfunctionarissen en andere opposanten van het regime in vrijheid gesteld, niet echter de harde kern. Vooral het passieve verzet duurde echter voort en de vijandigheid van grote delen van de bevolking jegens het militaire bewind bleef volop aanwezig. Vlugschriften e.d. toonden aan dat "Solidarnosc" ondanks alles, activiteiten bleef ontplooiën, waarbij evenwel geen of weinig landelijke coördinatie van de activiteiten plaats vond.

c. Situatie na 1 mei

(1) Vanaf 1 mei is de situatie in Polen tamelijk ingrijpend gewijzigd, doordat in geheel Polen, maar vooral in de grotere stedelijke gebieden, omvangrijke manifestaties en botsingen met het veiligheidsapparaat plaatsvonden.

Dit leidde opnieuw tot vele arrestaties en plaatselijk werden de veiligheidsmaatregelen weer verscherpt of opnieuw ingevoerd.

Van bijzondere betekenis was het kennelijk gecoördineerde karakter van de manifestaties in een aantal belangrijke stedelijke gebieden.

Dit, de herhaalde radio-uitzendingen van "Solidarnosc" en door landelijk succes gekenmerkte korte stakingsacties, geven aan dat de invloed van "Solidarnosc" in Polen onveranderlijk groot is, en dat de autoriteiten er met massale interneringen etc. niet in geslaagd zijn de ruggengraat van "Solidarnosc" te breken. Van betekenis is evenzeer het grote aandeel van jongeren in de gebeurtenissen.

Dit betekend onder meer dat de voedingsbodem voor de partij met haar monopolistische machtsaanspraken kleiner is dan ooit, waarmee als het ware de basis van het systeem verregaand ondermijnd is.

- (2) Naar eigen zeggen zou het beleid van [REDACTED] [REDACTED] c.s. op verzoening zijn gericht.

De indruk bestaat echter dat zij door het opschuiven van een beslissing over een verbod of een hernieuwde toelating van een vorm van "Solidarnosc"-organisatie, tijd trachten te winnen. Dit lijkt noodzakelijk enerzijds om de druk van orthodoxe kringen in Polen en WP-bondgenoten voor een verbod van "Solidarnosc" dusdanig zichtbaar te weerstaan dat daardoor een zeker krediet in de bevolking wordt teruggewonnen, anderzijds om zich niet te snel en te demonstratief door diezelfde publieke opinie tot te verstrekende concessies te laten dwingen die vanuit regime-handavingsoogpunt en dat van WP-bondgenoten, de "13e december" tot een tot niets geleid hebbende en overbodige exercitie zouden maken.

In dit licht zijn zowel het milder maken van sommige bepalingen van het oorlogsrecht en het vrijlaten van 257 geïnterneerden op 12 juni als onrustverschijnselen (zoals laatstelijk op 27 en 28 juni te Poznan plaats vonden en die blijken zijn van, onder de schijnbaar rustige oppervlakte levende, spanningen) te zien.

- (3) Pogingen van de Militaire Raad tot herstel van de leidende rol van de partij lijken nauwelijks voortgang te boeken.

Weliswaar wordt door partijbijeenkomsten e.d. de schijn gewekt dat de PZPR weer min of meer normaal functioneert, maar uit vele berichten blijkt tevens de voortdurende machteloosheid van en tweespalt binnen de partij. Daarbij lijken de voorstanders van een middenkoers rond partijleider/premier/Militaire Raadvoorzitter/Minister van Defensie [REDACTED] nog steeds de overhand te hebben. Mogelijk is zelfs sprake van een lichte positieverbetering ten nadele van de "dogmatici". Overigens houdt de partij zich tot dusver vooral bezig met haar eigen verleden, reorganisatie en zuivering en oefent zij op de ontwikkelingen in het land in feite geen of nauwelijks invloed uit.

- (4) Wat het directe optreden jegens ordeverstoorders betrof bleef als voorheen de hoofdrol voorbehouden aan de sinds vorig jaar waarschijnlijk versterkte militie (MO) en "mobiele eenheid" (ZOMO).

(5) De bij voortduring terughoudende rol van de strijdkrachten op het veiligheidsvlak gaat gepaard met een steeds verder doordringen van militaire functionarissen op het bestuurlijke vlak, in het bijzonder in ministeries, bedrijven en op provinciaal niveau. Een belangwekkend fenomeen daarbij was voorts de benoeming van een militair partijfunctionaris tot eerste partijsecretaris (dat wil zeggen partijleider) in Poznan, dat een der crisishaarden is. Een en ander duidt op een toenemende rol van militairen in het landelijk bestuur welke deels is toe te schrijven aan inactiviteit en zelfs verzet van lagere functionarissen met betrekking tot centrale overheidsmaatregelen die zij moeten uitvoeren.

Anderszins is het ook toe te schrijven aan de machteloosheid van het lagere partij-apparaat dat voorheen de controlerende functie vervulde. Belangwekkend is daarbij dat uitlatingen er op duiden dat herstel van de leidende rol van de partij tenminste nog zo'n drie jaar op zich zal laten wachten.

Tegen deze achtergrond bezien kan een langdurige rol van militairen in het Poolse politieke stelsel, hoezeer ook strijdig met de officiële "leer", beslist niet uitgesloten worden.

(6) In vergelijking met de periode vóór 13 december 1981 lijkt de rol en invloed van de Poolse RK-kerk bij de ontwikkelingen wat verzwakt.

Deels is dit waarschijnlijk toe te schrijven aan de opstelling van de Poolse primaat Aartsbisschop [REDACTED] en aan verdeeldheid binnen het Poolse episcopaat. Een belangrijker rol speelt waarschijnlijk echter de hardere en van geringe compromisbereidheid getuigende opstelling van [REDACTED] c.s. in het beraad tussen overheid en episcopaat. Achtergrond hiervan is enerzijds de opstelling van het merendeel van het episcopaat ten gunste van "Solidarnosc", anderzijds kritiek vanuit de socialistische landen op de voorheen te grote rol van de Poolse RK-kerk.

Belangwekkend hierbij is het touwtrekken rond het al dan niet doorgaan van het tweede bezoek van Paus Johannes-Paulus II aan Polen komende zomer, dat voor "Solidarnosc" en de Poolse bevolking een zeer grote stimulans zou (kunnen) betekenen.

(7) In de betrekkingen met de socialistische broederlanden tekende zich de afgelopen maanden ogenschijnlijk een zekere normalisering af, in die zin dat hoge Poolse partij- en regeringsdelegaties onder leiding van [REDACTED] achtereenvolgens alle WP-landen bezochten.

Zowel de communiqués over de door [REDACTED] afgelegde korte bezoeken, als de omstandigheden waaronder deze en andere ontmoetingen plaatsvonden, wijzen echter niet zonder meer op een normalisering van de onderlinge betrekkingen. Dit kwam het duidelijkst tot uitdrukking in mei rond een bezoek van Sovjet partijsecretaris [REDACTED] aan Polen, toen ten gevolge van de gebeurtenissen daar, de Sovjet-Unie opnieuw enkele zeer kritische geluiden liet horen. Omgekeerd zijn van Poolse zijde bij voortdurende geluiden te beluisteren die duiden op het vasthouden door de Poolse leiders aan een onder omstandigheden gematigde en met nationalistische elementen doorspekte koers in weerwil van andersluidende wensen van, in het bijzonder, de Sovjet-Unie. Dit kwam wellicht het meest expliciet tot uitdrukking in de delegatiesamenstelling bij [REDACTED] bezoeken en in het communiqué van diens bezoek aan Roemenië.

Ook het mogelijke bezoek van de Paus aan Polen (waar het Kremlin op tegen zou zijn) kan de Poolse leiding opnieuw voor het dilemma plaatsen te moeten kiezen tussen Sovjet wensen en de eigen inzichten respectievelijk die van de bevolking.

Het lijkt er op dat de Poolse leiders vooralsnog het voordeel van de twijfel gegund wordt, hetgeen echter veeleer samenhangt met internationaal politieke posities van de Sovjet-Unie dan met een sterke positie van [REDACTED] c.s.

d. Conclusie

Gesteld kan worden dat de Poolse leiders intern met ernstige tegen-
slagen te kampen kregen een extern vis-à-vis de overige WP-landen
hun positie hooguit in beperkte mate hebben weten te verbeteren.
Onder deze omstandigheden blijven de verdere ontwikkelingsperspec-
tieven erg onzeker en lijkt verdere onrust c.q. meer gecoördineerde
tegenstand na juli beslist niet uitgesloten.

Hoofdstuk B: Economie

1. Sovjet-Unie

Het voedselprogramma voor de jaren '80

Tijdens een op 24 mei 1982 gehouden plenaire zitting van het Centrale Comité van de CPSU heeft partijleider Brezhnev het reeds in oktober 1980 aangekondigde voedselprogramma ontvouwd, dat een einde moet maken aan de chronische levensmiddelentekorten in de Sovjet-Unie. Het Centrale Comité aanvaardde tevens een zestal resoluties die tot de realisering van de (ambitieuze) doelstellingen van het programma moeten bijdragen. In zijn toespraak tot het Centrale Comité erkende Brezhnev dat momenteel niet aan de vraag naar vlees, zuivelprodukten, groente en fruit kan worden voldaan.

Naar zijn mening moest dit worden toegeschreven aan het feit, dat de stijging van de vraag - als gevolg van de groei in de particuliere inkomens, de stabiele kleinhandelsprijzen, de groei in de omvang van de stedelijke bevolking en de teruggang in de in de agrarische sector werkzame bevolking - de productie-toename heeft overtroffen. Ook de onvoldoende toename van de efficiency in de landbouw heeft daartoe bijgedragen.

Teneinde de levensmiddelenvoorziening te verbeteren, hetgeen volgens de partijleider een economische en sociaal-politieke taak is waaraan top-prioriteit moet worden toegekend, zijn voor de jaren '80 zeer ambitieuze produktie-doelstellingen vastgesteld. Zo zal de graanproduktie in de planperiode 1986-1990 tot 250 à 255 miljoen ton gemiddeld per jaar moeten worden opgevoerd.

Voor de huidige planperiode 1981-1985 ligt het streefcijfer op 239 miljoen ton (1976 - 1980: 205 miljoen ton).

De vleesproduktie moet tot gemiddeld 20 à 20,5 miljoen ton per jaar in de tweede helft van dit decennium worden verhoogd.

Voor de jaren 1981-1985 is een gemiddelde jaarproduktie van 17 à 17,5 miljoen ton voorzien (1976 - 1980: 14,8 miljoen ton).

Voor de zuivelproduktie en de overige levensmiddelen zijn eveneens streefcijfers opgesteld, die het mogelijk moeten maken in de loop van de jaren '80 de consumptie (ervan) aanzienlijk te doen toenemen.

Een serie maatregelen moet tot de realisering van de produktie doelstellingen bijdragen. Zo zal voor een verdere versterking van de materiële en technische basis van de landbouw in de periode 1981-1985 233 miljard

Zo zijn de nu genomen financiële maatregelen (verhoging van de door de staat te betalen aankooprijzen voor landbouwprodukten, kwijtschelding van een deel van de schulden van de landbouwbedrijven, verbetering woningbouw op het platteland) vrijwel gelijk aan de besluiten die in 1978 op het (ook) aan de landbouw gewijde CC-plenum werden genomen. Hoogstens er nu sprake van "méér van hetzelfde".

In dit kader is het niet zonder betekenis, dat nu reeds is vastgelegd, dat in de tweede helft van de jaren '80 het aandeel van de landbouw in het totale investeringsvolume 27 à 28% zal bedragen. Dit is gelijk aan het percentage dat in het huidige Vijfjarenplan voor de agrarische sector is bestemd. Zeker in het licht van het feit, dat verwacht moet worden dat de problemen rond de toewijzing van hulpbronnen en de competitie tussen de verschillende sectoren van de economie in betekenis zullen toenemen, is dit als een opmerkelijk politiek succes voor de CC-secretaris voor de landbouw en Politbureaulid Gorbachev, op te vatten. Daarbij moet wel worden aangetekend, dat uitvoering van het programma door partijleider Brezhnev mede gerelateerd wordt aan de Sovjet defensie-inspanning. Uit zijn opmerking "...we need to preserve peace to carry out our constructive plans. Therefore, we shall maintain at a proper level the defence capacity of our country" kan worden afgeleid, dat een en ander niet ten koste van de militaire uitgaven zal of mag gaan. Onduidelijk blijft dan ook, ten koste van welke sector(en) de hoge prioriteit voor de landbouw wordt gehandhaafd.

Het voedselprogramma biedt geen uitzicht op een wezenlijke hervorming van het systeem van planning en bedrijfsvoering in de Sovjet landbouw.

Van een decentralisatie van de besluitvorming is geen sprake. De positie van de te vormen agro-industriële associaties en commissies ten opzichte van de bestaande ministeriële en planningsinstanties blijft onduidelijk. In de aangenomen resoluties worden geen concrete beperkingen aan de centrale overheidsorganen (bijvoorbeeld Gosplan) opgelegd.

roebel in de agro-industriële sector worden geïnvesteerd. Voor de landbouw afzonderlijk is 189,6 miljard roebel uitgetrokken. In de tweede helft van de jaren '80 zal van het totale investeringsvolume 33 à 35% bestemd zijn voor het "agro-industriële complex" (waarvan 27 à 28% alleen voor de landbouw). Daarnaast moeten wijzigingen in het systeem van planning en bedrijfsvoering tot de gewenste groei van de produktie (en de efficiency) in de landbouw bijdragen. Daarbij gaat het onder meer om een verhoging van de door de staat te betalen aankooprijzen voor landbouwprodukten. Ook zullen de lonen, materiële stimulansen, de levensomstandigheden op het platteland en de financiële basis van de landbouwbedrijven worden verbeterd. Op het gebied van de besluitvorming zal de rol van de districten (rayons) worden vergroot. Hetzelfde geldt voor de organisatorische en economische onafhankelijkheid van de landbouwbedrijven. De landbouw en de daarmee verbonden sectoren (industrie, transport en handel) worden in het programma aangemerkt als een onafhankelijke "eenheid van planning en bedrijfsvoering". Dit moet mede uitdrukking krijgen in de vorming van agro-industriële associaties en commissies op alle bestuurlijke niveaus.

Commentaar: De doelstellingen van het voedselprogramma zijn zeker in het licht van de zeer teleurstellende produktie-resultaten in de afgelopen drie jaar zeer ambitieus te noemen. Desondanks moet erop gewezen worden, dat de streefcijfers voor wat betreft de consumptie van vlees, melk en zuivelprodukten, groente en fruit in 1990 (!) nog aanzienlijk onder de in de Sovjet-Unie zelf erkende, wetenschappelijke normen voor het verbruik van levensmiddelen liggen. Zelfs indien de streefcijfers zouden worden gehaald, is het zeer twijfelachtig of daarmee dan volledig in de vraag wordt voorzien.

Dit is vooral het geval indien de kleinhandelsrijzen in de staatswinkels stabiel blijven en de particuliere inkomens blijven stijgen.

Het is overigens op zijn minst zeer onzeker of de produktiegroei in de landbouw in de jaren '80 inderdaad de met het programma beoogde omvang zal hebben. Weinig veelbelovend is het feit, dat de aangekondigde maatregelen die tot de oplossing van de structurele problemen in de Sovjet landbouw en daarmee tot de realisering van de streefcijfers moeten bijdragen, nauwelijks afwijken van het sinds 1965 gevoerde beleid.

Hoewel het voedselprogramma moet leiden tot een beperking van de import van voedsel (primair graan) uit het Westen waardoor volgens partijleider Brezhnev hantering van graanverkoop als instrument voor politieke pressie tegen de Sovjet-Unie voorkomen wordt, lijkt het vrijwel uitgesloten, dat zo'n wezenlijke vermindering van de graaninvoer uit het Westen ook werkelijk zal kunnen worden gerealiseerd. Zelfs indien de komende jaren de graanoogsten zeer gunstig zouden uitvallen, zou de invoer van (voeder) granen waarschijnlijk op een hoog niveau gehandhaafd moeten blijven om de in het voedselprogramma opgenomen streefcijfers betreffende de consumptie van vlees en zuivelprodukten in de jaren '80 te kunnen realiseren en de staatsreserves aan te vullen. Het is wel opvallend, dat in het voedselprogramma het belang van een intensivering van de samenwerking op het gebied van de landbouw in het kader van de CEMA benadrukt wordt.

In zijn toespraak tot de 36e zitting van de CEMA-Raad te Boedapest (juni 1982) heeft Sovjet premier [REDACTED] zich eveneens in die richting uitgelaten. In welke mate de overige CEMA-landen overigens een werkelijke bijdragen zullen kunnen en willen leveren aan de realisering van het Sovjet voedselprogramma blijft vooralsnog onduidelijk.

Samenvattend moet worden gesteld, dat het nieuwe voedselprogramma niet als een wezenlijke economische hervorming - opgevat als een decentralisatie van de economische besluitvorming en de toekenning van een grote(re) rol van het marktmechanisme - kan worden aangemerkt. In wezen wordt het sinds het begin van het Brezhnev-tijdperk (1965) gevoerde landbouwbeleid voortgezet. Hoogstens kan er worden gesproken van "méér van hetzelfde".

De (weinige) nieuwe elementen van het programma (versterkte coördinatie van de landbouw en de daarmee verbonden sectoren door middel van agro-industriële associaties en commissies, herinvoering van "betaling in natura") zullen waarschijnlijk slechts een beperkt positief effect hebben. Het is zeer twijfelachtig of de in het programma vastgelegde produktiestreefcijfers gerealiseerd kunnen worden, zolang de toekenning

van een hoge prioriteit aan de landbouw in het investeringsbeleid niet met een fundamentele wijziging van het systeem van gecentraliseerde, "directieve" planning en bedrijfsvoering in de Sovjet-Unie wordt verbonden. Vooralsnog wijst niets op een dergelijke koppeling, hetgeen het waarschijnlijk maakt dat de Sovjet landbouw met structurele problemen zal blijven kampen en van de beoogde beperking van de Sovjet afhankelijkheid van de graaninvoer uit het Westen zonder een verdere verlaging van het consumptieniveau in de Sovjet-Unie niet of nauwelijks sprake zal kunnen zijn.

Hoofdstuk C: Militair

1. Aktiviteiten landstrijdkrachten

a. Warschaupakt

Bij de Warschaupakt landstrijdkrachten in Centraal Europa heerste aan het begin van de verslagperiode over het algemeen slechts een geringe oefen-/opleidingsactiviteit. De opleiding werd grotendeels beheerst door onderdeelopleiding op laag niveau en door specialistenopleiding, waarbij het colonnerijden voor chauffeurs het meest opviel.

Vanaf ongeveer halverwege de verslagperiode vond er een geleidelijke toename plaats in de activiteiten tot levendig.

Gedurende deze tweede helft van de maand hebben er ook enkele verbindings-commandostafoefeningen plaatsgevonden in de Sovjet-Unie en bij de Groepen van Strijdkrachten, deels onder leiding van, of met een zekere bemoeienis door de Sovjet Generale Staf.

Op of omstreeks 27/28 juni ging een WP-luchtverdedigingsoefening van start onder de naam "GRANIT '82". Deze omvangrijke, jaarlijks plaatsvindende oefening, staat mogelijk onder leiding van Sovjet plv minister van defensie, Opperbevelhebber van de Sovjet/WP luchtverdediging, Maarschalk [REDACTED]

Tijdens de oefening verbleef [REDACTED] bij enkele Groepen van Strijdkrachten, hetgeen als aanwijzing wordt gezien voor zijn betrokkenheid bij de oefening. Ook de 1e plv Opperbevelhebber, tevens Chef Staf van de Verenigde Strijdkrachten, Lrgen [REDACTED] verbleef tijdens de oefening bij enkele Groepen van Strijdkrachten. Aan de oefening "GRANIT '82" wordt deelgenomen door luchtstrijdkrachten en luchtverdedigingseenheden van de diverse WP-deelstaten in de Centrale Sector. Bij het afsluiten van dit overzicht duurde de oefening nog voort.

b. Sovjet-Unie

Vanaf ongeveer 10 juni vond er bij 98 Gde Lldiv/MD-Odessa in de Sovjet-Unie een aantal activiteiten plaats die de indruk deden ontstaan alsof er verband bestond met de, op dat moment, gaande zijnde Israelische inval in Libanon.

Ondanks het voortduren van de gevechtshandelingen in Libanon namen de activiteiten bij de luchtlandingsdivisie in de loop van de maand af en daarmee ook de waarschijnlijkheid van enig verband met de gebeurtenissen in Libanon.

c. Hongarije

Op 22 juni maakte het Hongaarse persbureau MTI bekend dat in Hongarije "taktische manoeuvres" zouden worden gehouden in het kader van het jaarlijkse oefenschema van het Warschaupakt. Aan de oefening zou worden deelgenomen door Sovjet (YuGV-), Hongaarse en Tsjechoslowaakse eenheden. De oefeningen zijn vermoedelijk nog op dezelfde dag van start gegaan en werden op 25 juni beëindigd.

De oefening werd gehouden onder de naam "DUNA 82". Omtrent het verloop van de oefening, alsmede de aard en de omvang ervan is niets bekend. Het oefeningsgebied was gelegen in Centraal Hongarije, ten noorden van het Balaton-meer.

DEEL II : MIDDEN-OOSTEN/AFRIKA1. Libanona. De Israelische aanval

De al langer verwachte Israelische militaire actie in Libanon heeft begin juni plaats gevonden.

De aanslag op 4 juni, op de Israelische ambassadeur in Londen door de dissidente PLO-factie, "Al-Assifa", onder leiding van [REDACTED] vormde een aanleiding voor nieuwe Israelische lucht-aanvallen op Palestijnse doelen in Libanon (4 juni).

Palestijns raket- en artillerie vuur, op initiatief van de Palestijnse Militaire Raad (PLO), "ongeacht de consequenties" op Noord-Israel als reactie daarop, was op 6 juni het startsein voor de nu plaats vindende operatie "Vrede voor Galilea" (met een geschatte inzet van ongeveer 60.000-80.000 man).

De Israelische eerste aanvalsrichting liep via de westelijke kustweg, door UNIFIL-gebied naar Tyre en van daaruit verder naar het noorden.

Een centrale aanvalsrichting startte vanuit de omgeving Marjayoun door de zogenoemde "Gap" in UNIFIL-gebied naar Château Beaufort en Nabatyeh en verder westwaarts.

De oostelijke aanvalsrichting kwam vanuit de Golan hoogvlakte, via de Libanese dorpen Chebaa en Hasbayah in het zuidelijke gedeelte van de Beqa'a-vallei.

Vrijwel gelijktijdig werden amfibische landingen uitgevoerd ten noorden van Tyre, Sidon én Beiroet en vond een helilanding plaats in de omgeving van Nabatyeh.

Gedurende de operatie tot vernietiging en teruggedrijving van de PLO-strijdkrachten naar het noorden is het tot een confrontatie met Syrische strijdkrachten gekomen, die daarbij aanzienlijke verliezen leden.

Sedert de verovering van de steden Tyre, Sidon en Damoer staat de IDF in de buitenwijken van Beiroet (waar in Baabda het presidentiële paleis onder Israelische controle is gekomen), is via de "groene zone", contact gemaakt met de "Lebanese Forces" van de

Falangisten in oost-Beiroet en wordt het westelijke gedeelte van de verbindingsweg Beiroet-Damascus beheerst. Deze lijn markeert op dit moment de scheiding van Libanon in een door Syrië en een door Israel gecontroleerd gedeelte.

Ondanks de herhaaldelijk afgekondigde wapenstilstanden, sedert 11 juni, duurt de Israelische operatie, nu hoofdzakelijk geconcentreerd op de Palestijnse posities in West-Beiroet, voort. Aan de VN-resolutie nummer (508) 509 (6 juni), waarin "alle partijen" worden opgeroepen elke militaire activiteit te staken en wordt aangedrongen op een "onmiddellijke en onvoorwaardelijke terugtrekking tot de internationaal erkende grenzen van Libanon" door Israel wordt tot op heden geen gevolg gegeven. Ook een resolutie van de Algemene Vergadering waarin Israel wordt veroordeeld (26 juni) heeft Jeruzalem naast zich neer gelegd. De Libanese premier [REDACTED] heeft tezamen met enkele moslem ministers op 25 juni zijn ontslag ingediend.

De druk van de oorlog ("Militaire Chantage" van Israel) maakt het volgens [REDACTED] onmogelijk regeringsbeleid te voeren.

Als intermediair tussen de regering-[REDACTED] Syriërs, PLO en Jeruzalem treedt wederom de speciale VS-gezant, [REDACTED] op.

Als belangrijkste partij in de huidige oorlogssituatie stelt de regering-Begin de volgende voorwaarden voor een politieke regeling ("absolute vrede") in Libanon. Vervulling ervan zou kunnen leiden tot terugtrekking van Israelische troepen, zoals Minister van Buitenlandse Zaken Shamir als eerste het kabinetsstandpunt verwoordde:

- een veiligheidszone van 40-45 kilometer tussen Israel en Libanon;
- volledige terugtrekking van alle niet-Libanese gewapende eenheden uit Libanon;
- maatregelen die moeten worden genomen om te voorkomen dat er een nieuwe "terroristische infrastructuur" in Libanon wordt gecreëerd. Begin heeft tegenover president Reagan de suggestie gedaan van stationering van een internationale troepenmacht, vergelijkbaar met het MFO in de Sinai, in dit verband;
- Libanon een onafhankelijke en soevereine status te verlenen, waarmee Israel vriendschappelijke betrekkingen onderhoudt.

b. Internationale reacties

Het IDF-offensief heeft duidelijk gemaakt dat Jeruzalem in militair opzicht niet alleen streeft naar een veiligheidszone aan de Israelische noordgrens, maar dat de totale vernietiging van de militaire infrastructuur van de PLO in Libanon wordt beoogd. Tegelijkertijd bewijzen de Arabische staten dat islamitisch-Arabische solidariteit met de PLO met andere dan met militaire middelen wordt beleden. De uitwerking van de Israelische invasie op de militaire en politieke organisatie van de PLO leidde tot nu toe tot beperkte, verbaal-militante reacties van enkele landen, zeker niet tot een "verenigd Arabisch front" tegenover Israel. Op de spoed bijeenkomst van (slechts een beperkt aantal) landen van de Arabische Liga in Tunis, eind juni, lijkt onenigheid troef te zijn geweest. Dit was voor de PLO-delegatie aanleiding om herhaaldelijk te dreigen op te stappen.

Terwijl het IDF de omsingeling van West-Beiroet voltooide, deed de PLO enkele malen via het Egyptische Ministerie van Buitenlandse Zaken een oproep aan Israel (14 juni) om het vuren te staken, hetgeen volstrekt uniek kan worden genoemd gezien de opstelling van de PLO ten aanzien van Egypte als "verrader van de Palestijnse en Arabische zaak" (wegens het vredesverdrag met Jeruzalem). Opvallend in de Arabische reacties is dat behalve Israel en indirect de VS ook Syrië scherp wordt veroordeeld. Dit ondanks de poging van Damascus om de indruk te wekken dat Syrië, als enig Arabisch land, met alle in Libanon ter beschikking staande middelen tegen de Israeliërs "strijd voert voor de Palestijnse zaak". De PLO heeft echter inmiddels duidelijk laten weten zich in de steek gelaten te voelen door Syrië en andere Arabische landen. De laatsten hebben zich alleen in retorisch opzicht niet onbetuigd gelaten. Arabische commentaren bleken meer tegen elkaar gericht dan tegen Israel.

Zo verweet Bagdad het Syrische regime in Libanon samen te spannen met Israel en de VS (en Iran).

De Jordaanse reactie was nagenoeg identiek.

Libië riep de Arabische landen op tegen hun "koningen en emirs" in opstand te komen, want zolang deze regimes ("vijanden van Allah") aan de macht bleven zou geen effectieve strijd tegen Israël mogelijk zijn.

Ook Egypte heeft zich slechts verbaal solidair verklaard met Libanon en de PLO, hetgeen zich heeft geuit in een aanbod aan de politieke arm van Fatah zich in Kairo te vestigen.

Kairo maakte tegelijkertijd bekend niets te zullen ondernemen dat dat vrede met Jeruzalem zou kunnen schaden.

De enige daarwerkelijke steun (naar schatting ongeveer duizend man, lichtbewapend) is tot nu toe van de zijde van Iran gekomen. Qua effectiviteit zal dit overigens een symbolisch karakter behouden aangezien president Khamenei's verklaring dat ook zwaarder militair materieel (tanks, pantservoertuigen) via een doortocht door Irak naar Libanon zal worden gezonden, weinig realistisch lijkt.

De laatste ontwikkelingen in Libanon hebben behalve de collectieve Arabische veroordeling van Israël ook geleid tot een aanval op Damascus.

Het regime-Assad is uitgedaagd de herhaaldelijk gemaakte belofte Libanon en de PLO te verdedigen na te komen.

Hierdoor is Assad in een dilemma geraakt dat alles te maken heeft met continuering van zijn interne machtspositie. Een totale oorlog met Israël zal voor Damascus desastreuze gevolgen hebben.

Indien de belangrijkste confrontatie met Israël, namelijk die welke zal resulteren in al dan niet vernietiging en/of terugtrekking van de Syrische troepen in Libanon, uit de weg zal worden gegaan, zal de kritiek nog scherper worden.

Opheffing van het ADF-mandaat, zoals de regering-█ heeft aangekondigd, zal in dit verband nauwelijks als verhulling voor de Syrische terugtrekking kunnen dienen.

Syrië kwalificeert het verzet dat haar ADF-eenheden tegen het IDF ("alleen") hebben geboden nu als een morele overwinning.

Van een Israelische militaire overwinning en dus een Syrische nederlaag lijkt in Damascus geen sprake te zijn.

Het regime in Damascus meent op haar beurt dat zij door andere Arabische staten in de steek is gelaten.

De regimes in Irak, Jordanië, Egypte, Soedan en Oman worden als "verraders en reactionairen" bestempeld.

Opmerkelijk is dat Saoedi-Arabië wordt ontzien in de inter-Arabische, Libanese propaganda-oorlog. Financiële redenen zullen ongetwijfeld de reden vormen.

Afgezien van het voorstel aan de GCC-landen, gedaan door Koeweit om collectief maatregelen tegenover Israel te nemen, stellen de Golfstaten zich opvallend voorzichtig op; dat wil zeggen dat Riad zich schaart achter de formules van "terugtrekking van alle vreemde troepen uit Libanon".

Een geprononceerder opstelling kan aanleiding geven tot een definitieve verwijdering met Syrië en een eventuele reactie bij de (Palestijnse) bevolking op het Arabisch Schiereiland.

Niet minder belangrijk is de Sovjet reactie met betrekking tot de Israelische invasie en bezetting van Libanon.

De SU eist de terugtrekking van de Israelische troepen.

In een verklaring van de Sovjet regering, uitgegeven door TASS (15 juni) werd de Israelische operatie omschreven als een "criminal act of genocide" die wordt begaan in het kader van de zogeheten "Strategic Collaboration" tussen Tel Aviv (Jeruzalem wordt niet als Israel's hoofdstad erkend door Moskou) en Washington (zie voorts deel I hoofdstuk A, punt 2).

Wat het effect van de Sovjet waarschuwing aan het adres van Israel betreft, deze is in Jeruzalem niet direct ervaren als een dreiging maar eerder als een demonstratief gebaar dat Moskou's politiek-strategische belangen in het Midden Oosten moet aangeven.

Momenteel wacht Jeruzalem af in hoeverre Moskou inderdaad "met daden en met druk" de Arabische landen zal helpen de "agressor" uit Libanon te drijven.

Vooralsnog heeft de betrokkenheid van Moskou zich alleen gemanifesteerd in het bezoek aan Damascus (14 juni) van een militaire delegatie, met aan het hoofd ltgen Yurasov, plv opperbevelhebber van de Sovjet luchtverdediging. Wat het doel van het bezoek betreft moet worden afgewacht of het naast interesse voor de wijze waarop Sovjet de militair materieel (SA-6 raketten, T-72 tanks)

heeft gefunctioneerd, ook aanvullende wapenleveranties zullen plaats vinden.

Dit lijkt niet onaannemelijk aangezien het Syrisch-Sovjetrussische Verdrag over Vriendschap en Samenwerking (oktober 1980) op 19 juni is opgewaardeerd tot de status van een "strategische alliantie" althans volgens het Syrische persbureau SANA (20 juni).

Commentaar: De Israelische operatie in Libanon heeft inmiddels bewezen dat er een verder strekkend concept aan ten grondslag ligt dan aanvankelijk het geval leek. Hoewel in het Israelische Kabinet geen duidelijke discussie lijkt te zijn gevoerd over de doelen van de Libanese operatie is door Jeruzalem als (eerste) doel genoemd: een "terroristen-vrij" gebied van 40-45 kilometer aan Israel's noordgrens te scheppen. Nu kan gevoeglijk worden geconcludeerd dat dit als minimaal resultaat moet zijn bedoeld. Verdrijving van de Palestijnen en vernietiging van de militaire infrastructuur van de PLO en beëindiging van Syrische presentie met ADF-mandaat in Libanon blijkt als maximaal (militair-) politiek doel te worden gesteld, met name door Minister van Defensie Sharon. Over politiek-strategische bedoelingen kan slechts worden gespeculeerd.

Op 18 juni verklaarde Sharon dat Israel een wapenstilstand had afgekondigd "because our aim of creating a 40 to 45 kilometer security belt was achieved". Hij voegde hier aan toe dat "mopping up operations against PLO terrorists will be continued (within this belt)". Dat de geleidelijk toegenomen concentratie van Israelische troepen aan Israel's noord-grens sedert de tweede helft van 1981 was gericht op een nieuwe invasie van (zuidelijk) Libanon lag in de lijn der verwachtingen.

Het is aannemelijk dat de opvolging van gen maj [REDACTED] door gen maj [REDACTED] als GOC Northern Command, eind 1981, ook met deze militaire voorbereidingen verband heeft gehouden, (als reden voor de genoemde commandowisseling

[REDACTED]

werd toentertijd door Jeruzalem "study leave" opgegeven).

Hoewel moet worden afgewacht in hoeverre Jeruzalem volledig zal slagen op den duur voor 100% munt te slaan uit de nu ontstane situatie is het een feit dat in ieder geval in Libanon nieuwe machtverhoudingen zijn gecreëerd.

Het doorbreken van de interne, etnisch-politieke situatie en de verbindingen die het IDF heeft gemaakt tussen het door [REDACTED] gecontroleerde gebied met de Falangisten in het Mont Liban-gebied en in oost-Beiroet hebben een voor Israel "gunstige" intern-Libanese politieke structuur doen ontstaan. Dat wil zeggen dat (met de aanstaande presidentsverkiezingen, gepland in september) de Maronieten in een aanmerkelijk gunstiger politieke positie zijn gemanoeuvreerd sedert de Israelische invasie. Het vooruitzicht van een nieuwe Libanese regering onder dominante politieke invloed van de Falangisten, met daarnaast de eventuele nieuwe deling van Libanon in een Syrische en een Israëliische invloedssfeer zullen Libanon het karakter van een soort Israëliische satellietstaat verlenen. In ieder geval lijkt politiek-militaire protectie van Jeruzalem, gezien de huidige omstandigheden, voorlopig van invloed te zijn op de toekomstige regeringsconstellatie in Beiroet. Voorlopig, omdat de economische banden van de Falange met Saoedi Arabië en de Golfstaten de Israelische invloed kunnen te niet doen.

De vraag in deze context is of andere Libanese bewegingen hun machtspolitieke invloed kunnen laten blijven gelden in het Israelisch-Maronitische kader dat steeds meer vorm aanneemt. De Libanese moslems (de Soennieten verzameld in het MNL en Sji'ieten in AMAL, onder leiding van respectievelijk [REDACTED] en [REDACTED] en tezamen de meerderheid van de Libanese bevolking vormend) hebben in zijn algemeenheid een ander opstelling tegenover Israel dan de Maronieten.

Dit is een gevolg van diepere Libanese tegenstellingen. Het etnisch-religieus bepaalde antagonisme, in samenhang met de Palestijnse positie, vormde immers een van de belangrijkste oorzaken van de Libanese burgeroorlog (1975-76).

Niettemin beschouwen vele vooraanstaande politieke figuren (afgezien van de Falangisten [REDACTED] en [REDACTED] die zich "politiek onafhankelijk" noemen, de Israelische aanwezigheid welwillend.

De indruk bestaat dat in deze politieke kringen de mening heeft post gevat dat een definitieve, stabiele Libanese regering alleen tot stand kan komen onder druk van de Israelische presentie. Om die reden werd zelfs president [REDACTED] door de PLO beschuldigd een "Israelische oplossing" na te streven. Jeruzalem laat dan ook niet na in te spelen op de rol die de IDF door vooral de Falangisten wordt toebedeeld, namelijk die van "internationale vredesmacht" die Libanon van "internationale terroristen", de Palestijnen, zijn komen verlossen. Mogelijk is dat de regering-Begin het liefst een algehele politieke oplossing zou willen nastreven die ook het eventuele politieke restant van de PLO volledig uitsluit, althans in de Libanese verhoudingen. In dat geval lijkt het Libanese politieke gebeuren gepaard te moeten gaan met een langdurige bezetting van het nu veroverde gedeelte van Libanon.

De overplaatsing van bestuurlijke en veiligheidsspecialisten, uit gebieden door Israel bezet sedert 1967, naar zuid-Libanon, die worden belast met civiele en veiligheidsdiensten lijken aanwijzingen te vormen in die richting.

Indien de huidige bezetting meer dan een voorlopig karakter krijgt, zal dit voor Jeruzalem met geweldige inspanning en kosten gepaard gaan. Afgewacht moet worden of daadwerkelijk een houdbare politieke oplossing voor Libanon tot stand kan komen.

De beantwoording hiervan vereist nadere analyse van de toekomstige PLO (welke facties domineren, is militaire organisatie mogelijk en waar); van de Israelische intenties, en de toekomst van het Camp David-overleg over de Palestijnse autonomie; van de ontwikkeling en uiteindelijke stellingnames in het Arabische kamp (blijft verdeeldheid overheersen waarbij de visie van de afzonderlijke landen op de intenties van Iran van groot belang is, in casu of dit land zo langzamerhand als een groter gevaar voor de Arabische wereld moet worden gezien dan Israel); en van de positiebepalingen van de grote mogendheden.

m

2. Irak-Iran

a. Irak

Op 29 juni maakte het Iraakse persbureau INA bekend dat Iraakse strijdkrachten de algehele terugtrekking uit de bezette gedeelten Iraans grondgebied (rond Qasr e-Shirin, enclaves in de provincies Khuzestan en Ilam, de sektor rond Mehran) hadden voltooid. Eerder (10 juni) had Bagdad een staakt-het-vuren, terugtrekking van Iraakse troepen binnen twee weken en de instelling van een arbitragecommissie ter regeling van de geschillen met Iran voorgesteld onder het motto de "nationale plicht" in de strijd tegen Israël te kunnen volvoeren.

Aannemelijker is dat het Iraakse besluit is genomen onder druk van het succes van de laatste Iraanse militaire offensieven (vergelijk de val van Khorramshahr, 23 mei) en als gevolg van sterke aanwijzingen, gedurende de afgelopen weken, over hergroepering en bewegingen in de centrale gevechtsektor en noordwaarts van Iraanse troepen, kennelijk ter voorbereiding van nieuwe offensieven. Hoewel onduidelijk is in hoeverre, ondanks de Iraakse berichten, de Iraakse troepen zich daadwerkelijk volledig hebben teruggetrokken (volgens Iran zijn enkele grensgebieden nog steeds in Iraakse handen) zijn er aanwijzingen dat Iraanse eenheden gedeelten van het tot voor kort door Irak bezette Iraanse territorium inmiddels hebben bezet, met name Qasr e-Shirin.

Volgens een laatste bekendmaking heeft Irak, als bevestiging van haar eenzijdig uitgeroepen wapenstilstand, de legering van een neutrale troepenmacht in het Iraaks-Iraanse grensgebied voorgesteld. Dit zou kunnen plaatsvinden onder auspiciën van de VN, ICO of de Beweging van niet-gebonden landen.

b. Iran

De reacties in Teheran op het door Bagdad unilateraal afgekondigde staakt-het-vuren en terugtrekking van de resterende invasietroepen bevestigen het eerder door het IRP-regime ingenomen standpunt. President Khamenei noemde de aankondiging van Saddam Hoessein slechts een voorwendsel om verdere militaire verliezen te voorkomen en Iraakse strijdkrachten te hergroeperen voor hervatting van de strijd in een later stadium.

_____ heeft onomwonden herhaald dat de strijd tegen Bagdad zal worden voortgezet; dit ondanks de recente Iraakse initiatieven.

Volgens [REDACTED] moeten eerst al Iran's eisen worden ingewilligd. Terugtrekking van de troepen vormt slechts een van de eisen (daarnaast vordert Teheran de verdwijning van het Ba'ath-bewind van Saddam Hoessein, \$ 50 - 150 miljard aan herstelbetalingen, aanwijzing van de agressor door een islamitisch tribunaal en terugkeer van de ongeveer 100.000 verbannen Iraakse sji'ieten. Daarnaast komen uit landen behorend tot het "standvastigheidsfront" berichten die spreken over het achterwege blijven van Iraanse militaire aktie op Iraaks grondgebied, waarvoor door Teheran de verzekering zou zijn gegeven.

Daags na de Israëliëse invasie in Libanon (6 juni) stelde Teheran, bij monde van Majlis-voorzitter en kopman van de als "radikaal" aangeduide factie binnen de IRP [REDACTED] een nieuwe voorwaarde aan Bagdad: doortocht van Iraanse strijdkrachten door Irak richting Syrië ter ondersteuning van de Palestijnse strijd.

Inmiddels is gebleken dat het Iraanse opperbevel voorlopig de voorkeur heeft gegeven aan een snellere manoeuvre en zijn, naar schatting, duizend lichtbepapende Iraniërs in Damascus ingevlogen. Een gedeelte van dit contingent zou in Libanon zijn gesignaleerd in de nabijheid van het oostelijke gedeelte van de hoofdweg Beiroet-Damascus.

Commentaar: Naar de opeenvolgende uitspraken van het politieke regime in Teheran te oordelen blijft men de val van Saddam Hoessein en het Ba'ath-bewind nastreven.

Aannemelijk is dat Iraanse religieuze leiders reeds een principebeslissing hebben genomen voor een offensief op Iraaks grondgebied.

De kernvraag in deze blijft welke doelen in het Iraanse verschiet liggen en in hoeverre de militaire middelen toereikend zullen blijken. De Iraakse oliestad Basra en naburige olievelden lijken op het eerste gezicht de meest voor de hand liggende militaire objecten. Tegelijkertijd tracht Teheran politiek-religieuze middelen te hanteren, zoals de opvatting mag bewijzen dat indien het Iraakse volk erin slaagt een (sji'itisch-) "islamitisch-regime" in Bagdad te vestigen Iran zal afzien van haar eis tot herstelbetalingen.

Op dit moment moet worden betwijfeld of het bewind van Saddam Hoessein op enigerlei wijze door intern-Iraakse, oppositionele factoren wordt belaagd.

De sji'itische Al-Dawa beweging (onder titulaire leiding van de verbannen ayatolla ██████████ ██████████, communisten en Koerden lijken geen oppositionele vuist te kunnen maken.

Verder heeft Saddam Hoessein ook elke oppositionele dreiging vanuit kringen van de strijdkrachten en Ba'ath-partij tot nu toe weten te elimineren.

Nog eind juni werden in het topkader van Ba'ath-partij, Revolutionaire Commando Raad en regering zuiveringen doorgevoerd. Na afloop van een Ba'ath-partijconferentie werd in Bagdad bekend gemaakt dat meer dan de helft van het aantal leden van de Revolutionaire Commando Raad zijn plaats in de hiërarchie van de Ba'ath-partij heeft verloren en een tiental nieuwe ministers zijn benoemd.

Mogelijk moet naar aanleiding hiervan worden geconcludeerd dat president Saddam Hoessein (die overigens tezamen met zijn naaste adviseurs/ministers werd "herkozen") als exponent van de dominante Al-Takriticlan zijn greep in het machtscentrum heeft versterkt.

Tot slot wat een eventueel vervolg van de oorlog met Iram betreft: door de eenzijdige Iraakse terugtrekking is het voorstelbaar dat internationale (islamitische) druk op Iran toeneemt om de oorlog te beëindigen. Feitelijk is immers de directe oorlogsreden, namelijk bezetting van Iraans grondgebied, weggevallen. Andere, politiek-religieuze doelen die continuering van de oorlog kunnen inhouden moeten echter in Teheran niet worden uitgesloten. Enkele landen van het Standvastigheidsfront zouden voortzetting van deze oorlog in Irak onacceptabel achten, hoewel daaromtrent geen zekerheid bestaat.

3. Ethiopië - Somalië

Recente uitlatingen, gedaan in regeringskringen in Addis Abeba vormen een aanwijzing dat de Ethiopische leider Haile [REDACTED] Mariam bereid zou zijn een constructieve dialoog aan te gaan met president [REDACTED] van het buurland Somalië. Getracht zou moeten worden met [REDACTED] tot een oplossing te komen van het tussen beide landen heersende conflict met betrekking tot de Ogaden. Door Mogasdishu is in een officiële regeringsverklaring weliswaar positief doch vooralsnog voorzichtig op de Ethiopische toenaderingspoging gereageerd.

Het Ethiopische voorstel wordt gedaan op een moment waarop de binnenlandse onrust in Somalië, resulterend uit het politieke wantrouwen tussen de regering en de noordelijke Majerteen- en Issaqstammen (zie MO 3/82) culmineerde in een arrestatiegolf onder een aantal belangrijke regeringsfunctionarissen en hoogwaardigheidsbekleders. In verband met een vermeende samenzwering welke tot een staatsgreep had moeten leiden werden onder meer de derde vice-president en tevens plaatsvervangend secretaris-generaal van de regerende Somalische Socialistische Revolutionaire Partij, [REDACTED] [REDACTED] en de voormalige minister van defensie, generaal [REDACTED] opgepakt.

Commentaar: Vermoedelijk moet het Ethiopische verzoeningsgebaar worden beschouwd als een tactische manoeuvre van [REDACTED] bedoeld om, gebruikmakend van de recente Somalische politieke instabiliteit, enige mate van tijdelijke rust te bewerkstelligen in het Somalisch-Ethiopisch grensgebied. Deze rust is voor [REDACTED] noodzakelijk teneinde de aandacht intensiever te kunnen concentreren op de binnenlandse problemen en de strijd tegen de Eritrese separatisten (EPLF). Het is aannemelijk dat [REDACTED] positie binnen de regerende DERG ten gevolge van het vastlopen van het "Rode Ster" offensief is verslechterd. De militaire campagne noodzaakte de Ethiopische leider het equivalent van twee divisies uit de Ogaden terug te trekken teneinde de in Eritrea geëngageerde troepen van het "Northern Command" te kunnen versterken. Een verhoging van de spanning in de relaties met Somalië dat nog steeds de heerschappij over (een gedeelte van) de Ogaden betwist, wordt daarom alleen al door Addis Abeba niet opportuun geacht. De aantasting van [REDACTED] politieke prestige als gevolg van het uitblijven van militaire successen tegen het EPLF noopte recentelijk ook nog eens tot het houden van groot-

scheepse zuiveringsacties onder functionarissen zowel binnen- als buiten het overheidsapparaat; onlangs zouden meer dan 200 mensen zijn gearresteerd, naar officieel verluidt op verdenking van steunverlening van de Eritrese- en Tigraise afscheidingsbewegingen. Het is evenwel eerder denkbaar dat [REDACTED] dit voorwendsel aangrijpt om de groeiende ontevredenheid over zijn "pacificatiecampagne" tegen de separatisten, de offers die dit gekost heeft en, "last but not least" de toenemende afhankelijkheid van zijn regime van de Sovjet-Unie, krachtdadig de kop in te drukken. Anderzijds is het een feit dat zowel de EPLF als de TPLF al dan niet met hulp van buitenaf kans hebben gezien om niet alleen hun militaire posities in grote delen van Eritrea en Tigray te consolideren, maar ook om in diverse stedelijke centra het verzet tegen de centrale regering onverminderd te blijven voortzetten. Het gebrek aan succes tegen de Eritrese bewegingen is er vermoedelijk mede oorzaak van dat [REDACTED] recentelijk opnieuw een (beperkte)toenadering tot Soedan heeft gezocht.

4. Zimbabwe

De invloed van politieke ontwikkelingen op de strijdkrachten

Het geïntegreerde nationale leger van Zimbabwe (ZNA) heeft omstreeks half juni in de zuidelijke provincie Matabeleland militaire acties ondernomen tegen ongeveer 1.500 tot 2.000 voormalige ZIPRA guerrillastrijders. De ZIPRA (Zimbabwe People's Revolutionary Army) is de militaire vleugel van de ZAPU-PF (Zimbabwe African Peoples Union oftewel Patriottisch Front), de partij van oppositieleider Joshua [REDACTED] die in februari van dit jaar op beschuldiging van subversieve activiteit door premier Mugabe uit de regering werd verwijderd. Na zijn ontslag verklaarde [REDACTED] de regerings-coalitie met Mugabe's ZANU persoonlijk als beëindigd te beschouwen. De 150 man tellende CC van zijn partij besloot evenwel niettemin aan het regerende kabinet te blijven deelnemen met de haar resterende vier (onder-) ministers, teneinde de nationale eenheid van Zimbabwe niet in gevaar te brengen. Tot de aanblijvende ZAPU-ministers behoorden onder meer Msipa en Chinamano, die beide leden zijn van de stam der "Shona's", welke een minderheid vormt binnen de ZAPU. In tegenstelling tot de ZANU, welke overwegend is samengesteld uit diezelfde Shona's, kent de partij van [REDACTED] een tribale pluriformiteit; een relatief grotere diversiteit aan etnische groeperingen, waaronder zowel Shona's als Ndebele, maakt deel uit van de ZAPU-PF. Het aanblijven van twee Shona-ministers zette daarom veel kwaad bloed bij de binnen de ZAPU overheersende meerderheid der Ndebele's, de ruggegraat van het kiezersvolk van [REDACTED]. Een direct gevolg van diens ontslag was dan ook een opleving van de tot dan toe sluimerende polarisatie binnen de ZAPU (vóór of tegen het continueren van de coalitie met Mugabe), een politieke verdeeldheid welke zich min of meer parallel aan de bestaande tribale scheidslijnen in die partij voltrok.

Het gedwongen vertrek van ZAPU's leider [REDACTED] volgde op de ontdekking van geheime wapenopslagplaatsen bij Bulawayo, het achterland van de Ndebele's. Volgens premier Mugabe waren deze wapens bestemd om een strijd van de ZAPU te ontketenen tegen zijn bewind. In het desbetreffende gebied maakt momenteel een omvangrijk aantal werklozen en ex-ZIPRA leden die hetzij gedemobiliseerd dan wel gedeserteerd zijn uit het geïntegreerde nationale leger het bestaan onveilig, en keert zich gewapenderhand tegen de lokale autoriteiten. Harare (het vroegere Salisbury) vat dit op als een directe bedreiging voor het regime, en stelt [REDACTED] voor het optreden van de rebellen verantwoordelijk. Het is evenwel niet duidelijk of [REDACTED]

enig gezag uitoefent over deze opstandelingen, of dat zij daarentegen geheel zelfstandig en los van de ZAPU opereren.

Toen Zimbabwe in april 1980 onafhankelijk werd, kwam binnen het ZNA een integratie-proces op gang van ongeveer 30.000 ZANLA troepen, loyaal aan Mugabe en bestaande uit strijders van de Shona-sprekende bevolking (80% van de totale bevolking en geconcentreerd in het noord-oosten des lands), 20.000 ZIPRA-leden onder leiding van [REDACTED] (18% van de totale bevolking, welke voornamelijk doch niet exclusief gerecruteerd werden uit de Ndebele-stam in het zuid-westen) en tenslotte ongeveer 15.000 soldaten van het voormalige Rhodesische leger.

De nu in opstand gekomen ZIPRA-strijders zijn grotendeels militairen die sedert [REDACTED] ontslag in februari uit het ZNA zijn gedeserteerd. De breuk tussen de voormalige coalitie-genoten Mugabe en [REDACTED] weerspiegelt zich daarmee in een toenemend wantrouwen tussen de militaire vleugels van de ZANU en de ZAPU (respectievelijk ZANLA en ZIPRA) en dreigt op den duur een onherstelbaar schisma in de gelederen van het "geïntegreerde" nationale leger te zullen veroorzaken. De positie van het ZNA als politieke factor in de machtsstrijd tussen de rivalen [REDACTED] en Mugabe is immers uiterst precair geweest. Zo werd bijvoorbeeld reeds in maart de poging om tot integratie van hun respectieve guerrilla-legers in het ZNA te komen ernstig aangetast door de arrestatie van de plaatsvervangend chef-staf, luitenant-generaal [REDACTED] was een naaste medewerker van [REDACTED] en een voormalig leider van het ZIPRA. Eveneens in maart werd Dabengwa gearresteerd, oud defensie-vertegenwoordiger van de ZAPU-partij en vertrouweling van [REDACTED]

Het zowel politiek als nu ook militair uithollen van [REDACTED] machtsbasis is ongetwijfeld te beschouwen als een volgende stap op weg naar de verwezenlijking van de één-partij staat, de politieke bestuursvorm die openlijk door de ZANU wordt nagestreefd. De regering in Harare heeft verklaard te overwegen om, in geval de onlusten in het zuiden voortduren, de door Noordkoreaanse adviseurs getrainde en ideologisch sterk "pro-Mugabe" georiënteerde 5 Brigade tegen de dissidente ZIPRA-strijders in te zetten, Indien zij daartoe overgaat kan aan [REDACTED] aantijgingen als zou deze elite-eenheid (ook wel de "Gukurahundi" genoemd) primair in het leven zijn geroepen om hem militair buiten spel te zetten, een zekere waarde worden toegekend. (zie MO 81/8 blz 36-37)

Ondanks dat Mugabe de kwestie van de verborgen wapenopslag ongetwijfeld met succes heeft weten te gebruiken om ██████ in discredit te brengen en verdeeldheid te zaaien binnen de ZAPU-PF, stelt het neveneffect hiervan, de grootscheepse desertie van oud-ZIPRA leden uit het ZNA, zijn ZANU-partij voor zorgwekkende problemen; het gevolg is immers dat de cohaerentie binnen het regeringsleger verbrokkelt, Mugabe's eigen militaire machtsbasis wordt aangetast, en de kans op een heropleving van de burgeroorlog groeit.

Naarmate er sedert april '80 vorderingen werden gemaakt met de integratie van de verschillende guerrilla-legers in het ZNA is de machtsbasis van Mugabe verschoven van het leiderschap over het ZANLA naar de mate van controle die hij als premier over het nationale leger kon uitoefenen. Dit nationale leger vormt in Zimbabwe een afspiegeling van de etnische samenstelling van het land, waarbij moet worden aangetekend dat, gezien de numerieke verhouding tussen de ZANLA- en ZIPRA-componenten, Mugabe's politieke achterban, de Shona-stam, binnen het ZNA relatief ondervertegenwoordigd is. Weliswaar betekent de desertie van een groot aantal oud-Zipra leden uit het nationale leger dat de positie van de ex-ZANLA aanhangers in verhouding is verbeterd, doch het betekent evenzeer een verbrokkeling van de loyaliteit van het leger als geheel aan de centrale regering. Het is daarom de vraag of Mugabe met het politiek uitrangeren van ██████ niet zijn eigen glazen ingooit; een succesvolle integratie van het leger als machtsbasis van het centraal apparaat dreigt ondermijnd te worden door de rivaliteit tussen beide politieke leiders.

Indien de onderlinge samenhang van het nationale leger niettemin de politieke crisis ten gevolge van het ontslag van ██████ overleeft zal het dan ook Mugabe's voornaamste taak worden dit leger tot een handzaam politiek instrument om te vormen. Teneinde dit te realiseren zal Mugabe om te beginnen het ZNA tot aannemelijke proporties terug moeten brengen. Er bestaan hiertoe demobilisatieplannen die ongeveer 21 miljoen Zimbabweaanse dollars zullen gaan kosten en ten doel hebben de uiteindelijke numerieke sterkte van het ZNA te verlagen tot 42.000 man. Voorts dient, volgens de regering in Harare, een reorganisatie van het kader plaats te vinden waarbij het accent moet komen te liggen op "Afrikanisering". Dit komt neer op de vervanging van het nu nog overwegend blanke korps officieren door Afrikanen. Voor het kweken van een dergelijk kader en het opleiden van gekwalificeerd personeel is het ZNA evenwel hoofdzakelijk aangewezen op buitenlandse steun.

Er zijn verschillende indicaties dat Mugabe deze steun hoopt aan te wenden om het ZANLA-element in de strijdkrachten zowel getalsmatig als kwalitatief te versterken en aldus zijn invloed op het leger uit te breiden.

Het recentelijk aanhalen van de militaire banden met een aantal Oostblokstaten moet wellicht in dit perspectief worden gezien. Zo werd bijvoorbeeld de samenwerking met Roemenië en Joegoslavië geïntensiveerd na persoonlijke bezoeken van premier Mugabe aan deze landen in november 1981. In oktober van dat jaar bracht een militaire delegatie uit Zimbabwe bezoeken aan Bulgarijen en de DDR. Met het eerstgenoemde land bestaat een protocol met betrekking tot de levering van Warschaupact wapens aan Zimbabwe. De Sovjet-Unie zou sedert de onafhankelijkheid enige T-34 en T-55 tanks alsmede twee AN-26 transportvliegtuigen aan het land geleverd hebben. Interessanter is evenwel, dat door de regering Mugabe ook de banden met China weer zijn aangehaald; er zou een overeenkomst zijn gesloten voor de levering van onder meer dertig tanks. Gedurende het bezoek van een Chinese militaire delegatie aan Zimbabwe in april werden ongeveer 60 aanhangers van de ZANU geselecteerd om, in het kader van de nieuwe Chinese militaire hulpverlening, opgeleid te worden als piloot, cavalerist of artillerist. Van de hiervoor uitverkoren kandidaten behoorde er geen enkele tot het reguliere regeringsleger ZNA, hetgeen de conclusie zou rechtvaardigen dat ZIPRA-leden welbewust door de regering buiten dit militaire samenwerkingsprogramma worden gehouden. De belangrijkste militaire hulpverlener aan Zimbabwe blijft evenwel (naast traditioneel Groot-Brittannië) Noord-Korea, dat sedert augustus '81 de opleiding en de bewapening van de genoemde 5 Brigade verzorgt. Bij het afsluiten van dit overzicht werden berichten (die nadere bevestiging behoeven) ontvangen die spraken over een beëindiging op korte termijn van deze Noordkoreaanse steun..

DEEL III : VERRE-OOSTEN/AZIE1. ChinaStrijdkrachtenconferentie over opleiding en management

Op de in mei gehouden conferentie over opleiding en management was een belangrijk deel van de Chinese militaire top aanwezig. Verschillende leden van de nieuwe zogenaamde Centrale Militaire Commissie hielden een toespraak. Dit staatsorgaan zal de dagelijkse leiding over de strijdkrachten van de Militaire Commissie van de CPC gaan overnemen als onderdeel van de door [REDACTED] voorgestane politiek om de strijdkrachten althans minder dan tot dusver voor (partij-)politieke doeleinden te kunnen gebruiken en om de professioneel-militaire taakopvatting meer en meer ingang te doen vinden ten koste van de historisch grote aandacht voor de exacte bepaling van de "correcte" politieke inzichten. Tegen deze achtergrond van door hun historische ervaring sterk gepolitiseerde strijdkrachten die ook nog eens regionaal soms sterk autonome tendensen toonden op gebieden als dat van de tactiek en opleiding, behoeven pleidooien als op deze conferentie voor het invoeren van wetenschappelijke gestandaardiseerde methoden in management en opleiding geen verbazing te wekken.

Pas als dit laatste op grote schaal ingang zal vinden zal dit de door de stroming Deng c.s. gewenste modernisering van de strijdkrachten bevorderen.

Daarnaast zal niet alleen aan de veelbesproken vernieuwing van de militair-technologische en -industriële basis nodig zijn, maar ook verdergaande reducties in met name de sterkte van de landstrijdkrachten. Recente berichten spreken over aanzienlijke en zelfs drastische reducties in de periode tot 1985. Volgens onbevestigde berichten zouden deze inkrimpingen ca 2 miljoen man betreffen, maar erg waarschijnlijk lijkt dit vooralsnog niet vanwege de sociaal ontwrichtende aspecten die hieraan voor sommige gebieden (waar al eerder soldatenonrust is voorgekomen) zouden kunnen vastzitten.

Aanzienlijke beperkingen in de mankracht zijn aan de andere kant nodig om nogal wat te oud en/of incapabel personeel kwijt te raken en om de toch al geringe financiële ruimte voor het ontwikkelen en produceren van nieuwe wapensystemen wat te vergroten.

MINISTERIE VAN DEFENSIE
 KONINKLIJKE LANDMAGT
 LANDMAGTSTAF

12.
 15 JULI 1982
 12 JULI 1982



's-Gravenhage, 22 JULI 1982

Afdeling / sectie: **INLA**

Nr. **6753/D/Gel**

Exh. 197, nr.
 Exh. 197, nr.

Onderwerp:
Maandoverzicht juni 1982

Korte inhoud:

afschr. brief voor
 afschr. brief voor

Ter kennisneming aan

afd.	datum ontv.	datum verz.	paraaf
vooraf			
secr	tik		
HINLA	tt		
achteraf			
secr	verz		



AAN:
 zie verzendlijst

Medezendingen
 Bijlage

INLA *22/7 RBB*
ARCHIEF
27 JUL 1982

Dat. en par.

Archief Ontworpen door **R. Blokvoort** *8/7 RBB*

Uitgaand stuk
 getyp  op *13/7-82*
 gecol  op *13/7-82*
 Registratie datum en paraaf

Vervolgparafen **SIEM** Hfd. *8/7 82*
 Overgelegde r.a.
 Terugverochte r.a.

Het dik omliggende gedeelte door de ontwerper in te vullen. *12.13* vernietigen in **86**
 75B - IV - 812552 - 129342FR - 580



wijzigingen, renvooien,
aantekeningen enz.

tel. 73

ontwerp

uw kenmerk:

uw brief van:

1. Hierbij bied ik U het in de verzendlijst aangegeven aantal exemplaren van het Maandoverzicht over juni 1982 aan.
2. Dit overzicht werd samengesteld door de Sectie Inlichtingen van de Afdeling Inlichtingen en Veiligheid van mijn Staf. Ten aanzien van de inhoud moge ik korthedshalve naar de samenvatting verwijzen.

CLAS
voor deze
Hfd Sie INLA


Ikol



Verzendlijst behorende bij brief CLAS nr.

Minister van Defensie

~~d.t.v. SC~~
~~CS (I) ICK~~

~~C-1 Lk~~

~~MO~~

~~C-COKL~~

~~Dit HKS~~

~~Gen. RMA~~

~~C-SMID~~

~~IGDKI~~

~~C-UVKL~~

~~Defat Bonn~~

~~Lamat Londen~~

~~Lamat Washington~~

~~Larumat Parijs~~

~~Defat Ankara~~

~~Defat Damascus~~

~~Lamarumat Jakarta~~

~~Defat Belgrado~~

~~Defat Warschau~~

~~Defat Oslo~~

~~Defat Ottawa~~

~~Defat Athene~~

~~Afd. Groenveiligheid KMar~~

i.a.a.:

~~Stedof / Pers~~

~~Stedof / Mat~~

~~ODS~~

~~DCM~~

~~DGER~~

~~DPKE~~

~~DMKL-1~~

(NL) Senior National Officer NORTHAG

~~Intell. Div. AECENT t.a.v. lkol~~

~~NMR-Neth SHAPE t.a.v. maj~~

~~Vz CIVIL~~

~~MinBuZa/DAV~~

~~MinBuZa/DEU~~

~~GLS/LUID~~

~~CMS/MARID~~

intern:

~~PCLAS - SC(O) - SC(P)~~

~~Sic AZ~~

~~OPN~~

~~PE~~

~~INLA~~

Archief

ex.nr
brief

ex.nr
biilage

~~1~~

~~1~~

~~2~~

~~2~~

~~3~~

~~3~~

~~4~~

~~4 t/m 6~~

~~5~~

~~5~~

~~6~~

~~6~~

~~7~~

~~7~~

~~8~~

~~8~~

~~9~~

~~9~~

~~10~~

~~10~~

~~11~~

~~11 en 12~~

~~12~~

~~12~~

~~13~~

~~13~~

~~14~~

~~14~~

~~15~~

~~15~~

~~16~~

~~16~~

~~17~~

~~17~~

~~18~~

~~18~~

~~19~~

~~19~~

~~20~~

~~20~~

~~21~~

~~21~~

~~22~~

~~22~~

~~23~~

~~23~~

~~24~~

~~24~~

~~25~~

~~25~~

~~26~~

~~26~~

~~27~~

~~27~~

~~28~~

~~28~~

~~29~~

~~29~~

~~30~~

~~30 en 31 (waar-~~

~~31~~

~~van één ex be-~~

~~32~~

~~stemd voor HPMV~~

~~33~~

~~33~~

~~34~~

~~34~~

~~35~~

~~35~~

~~36~~

~~36~~

~~37~~

~~37~~

~~38~~

~~38~~

~~39~~

~~39~~

~~40~~

~~40~~

~~41~~

~~41~~

~~42~~

~~42~~

~~43~~

~~43~~

~~44~~

~~44~~

~~45~~

~~45~~

~~46~~

~~46~~

~~47~~

~~47~~

~~48~~

~~48 t/m 66~~

~~49~~

~~49~~

~~50~~

~~50~~

~~51~~

~~51~~

~~52~~

~~52~~

~~53~~

~~53~~

~~54~~

~~54~~

~~55~~

~~55~~

~~56~~

~~56~~

~~57~~

~~57~~

~~58~~

~~58~~

~~59~~

~~59~~

~~60~~

~~60~~

PV 11

PV L 7

PV 3 Lavat

PV 16

PV L 7

30 en 31 (waar-
van één ex be-
stemd voor HPMV

48 t/m 66